

כורך דרישים

נשלח באמצעות www.drushim.co.il

קורות חיים הרב חיים דוד הלוי

כתיבת:
**רבי שמואל ב"א,
רבי ממ"ד תורני הר נוף ואולפנת חורב ירושלים
וחוקר הראבנות הראשית**

כבר בילדותו נמשך ללימוד תורה והסתופף בין תלמידי החכמים שארדו בשכונתו, "אהול משה". למד בתלמוד תורה השכונתי, "אורח חיים", אצל הרב עזרא הדאה, והסתופף בין תלמידי החכמים שבשכונת ציון קואינקה בעל "המאספ", הרב שלום הדאה, הרב בן ציון פרדס ואחרים.

יהוזו של הילד חיים דוד הלוי ניכר מגיל צעיר מאוד:

עוד בהיותו ילד צער בימים הבחינו מוריו בכישרונו המיחוד, בחוריפות שכנו ובקשר התמדטו. רב השכונה, חכם בן ציון קואינקה, גאון ידוע בחריפותו, שקב אחר הילד חיים דוד וטיפח אותו.

הילדים בשכונה נהגו לשחק משחק קבוע בכל יום אחר הצהרים. כאשר היה מדיлик הפנסים העירוני מגיע, היו מלווים אותו מכינסתו עד צאתו, שרים ורוקדים סבביו בעודו עוסק במלאתו.

פעם ראה חכם בן ציון קואינקה את הילד חיים דוד בן החמש רץ עם כולם, קרא לו ואמר: "חיימיקו, אתה בחור ישיבה, אתה לא צריך לשחק איתם". והילד קיבל ושמע בקול מורה.

לימים העידה בתו של הרב קואינקה בשיחה עם ילדיו של הרב הלוי: "אנחנו לא הבנו את אביכם. הוא היה כל הזמן עם הספר ולא שיחק אותנו, לא השתתף אותנו, לא הבנו אותו אז".

תלמיד ישיבת "פורת יוסף" בעיר העתיקה

בשונה מרוב ילדי שכונת "אהול משה" שלמדו בבית הספר של "אליאנס", אשר היה נתון להשפעת התרבות הגרמנית, בחרוו הוריו של חיים דוד לשולחו ללימודים בישיבת "פורת יוסף". שכנים ומקרים שזיהו את כישרונו וייחודה של הילד הפניו בהוריו לחזור בהם מוכנותם ולשולחו ללימודים בבית ספר "אליאנס", מתוך מחשבה כי שם עתיד הוא לרכוש השכלה ומקצוע. אולי אפילו יוכל להיות דור"ר, טענו מקרים.

המיוחד 1924 - 1951, ירושלים

שכונת "אהול משה"

ביום י"ח בשבט תרפ"ד (1924) נולד בשכונת "אהול משה" בירושלים (לייד שוק "מחנה יהודה") הילד חיים דוד לאביו משה (בעל הארץ עם הוריו מהעיר ברוסה שבתורכיה בגליל) ולאמו ויקטוריה (לבית קראקו), אם היא בת למשפחה שעלתה מטורכיה. אביו היה שליח ציבור בבית הכנסת "טראנטו" בשכונת טראנטו. הוא עסוק בצדכי ציבור באמונה והתפנסה מייג'ע צפוי.

משפחה לוי משה ויקטוריה לבית קראקו. משה היה הסנדלර השכונתי ושלה חי בבית הכנסת טראנטו. נולד בברוסה שבתורכיה ב-1882. נכרה עליה לארץ והשתתק בשכונה, נשא לאישה את ויקטוריה שלידה לו שני ילדים, לאחר 18 שנים נישואיהם. חיים הבכור, לימים רבה הראשי של תל אביב יפו. חי עד סוף ימיהם בשכונה.

על נסיבות הולדתו מסופר:

יום אחד נכנסו לבית דין של רבינו שלום הדאה, שהיה אב בית דין העדה הספרדית, שני בני זוג. שומדים זה בזווית אחת וזו בזווית אחרת ובוכים, מבקשים לסדר להם אתם. אמנם אוהבים הם זה את זו, אך הם נשואים כבר שבע עשרה שנים ולא נפקדו בبنיהם. הרב, לאחר דבריו תוכחה על עצם הרעון, שלח אותם לביתם בברכה להיפקד בבנים לשנה הבאה, ואכן כך הייתה. הבן שנולד הוא הרב חיים דוד הלוי.

בחירה סמלית זו של הצער חיים דוד הלוי, להשתתף בשיעור על ספר "הכוזרי" תוך בדיקות בדרכו הציונית והלימודית של הרב עוזיאל, הייתה בחירה מוכננת אשר השפיעה על מהלך חייו התורניים והפרטיים.

בשיעורת הרב עוזיאל, למד אנגלית בבית הספר "ברלייך" והרחיב את השכלתו ב"סמינר מזרחי". היה בקי גם בספרות העברית החדשה.

זמן קצר לאחר בישיבתו של הרב עוזיאל, "שער ציון" בשכונת "נחלת שבעה".

פעיל בתנועת נוער המזרחי

בשנת תש"ב (1942), עם ייסודה סניף תנועת "נוער המזרחי" (נע"מ) בירושלים, הцентрיף יחד עם כמה בחורי ישיבות לסניף, והוא אחד הבולטים בו. השתתף בוועידות הארציות של התנועה שהתקיימו בתל אביב, ותמיד נלחם בלהט על עמדותיו.

לוחם בתש"ח

חיילי הלגיון הירדני יורים אל שער ישיבת "פורת יוסף" במהלך מלחמת העצמאות (תש"ח).

בשנת תש"ח (1948), במהלך מלחמת השחרור, התאמן במשך תקופה קצרה באצ"ל. בהמשך שירת בירושלים בגדרה של "טובייה" (בפיקודו של טובייה ביר), שבו שירתו בחורי ישיבות. ביום הם למדו תורה וביליה הם הגיעו על העיר וביצרו אותה. כאשר היה קשה ומסוכן להגיע לעיר העתיקה, למד עם חבריו בישיבת "שפת אמת" של חסידי אור.

בשנת תרצ"ג (1933), בהיותו בן תשע, החל ללימוד בישיבת "פורת יוסף" בעיר העתיקה, שם למד עד אמצע שנות העשרים לחייו. היה תלמיד שקדן ומצטיין.

תלמיד ישיבת פורת יוסף נפרדים מחברם הרב עובדיה יוסף לפני יצאתו לשילוח למצרים.
הרבי חיים דוד הלוי ישב קיזוני משמאלו.

אצל הרב יוסף טוויל החל ללימוד תלמוד. בගבורתו, למד גם סדר קודשים, דבר שלא היה מקובל בישיבה.

חيم דוד היה הצער בחבורה מיוחדת שלמדה עם ראש הישיבה, הרב עזרא עטיה. בין חבריו היו: הרב עובדיה יוסף, הרב דוד שלוש, הרב ציון לוי, הרב בן ציון אבא שאול והרב אברהם ברוך.

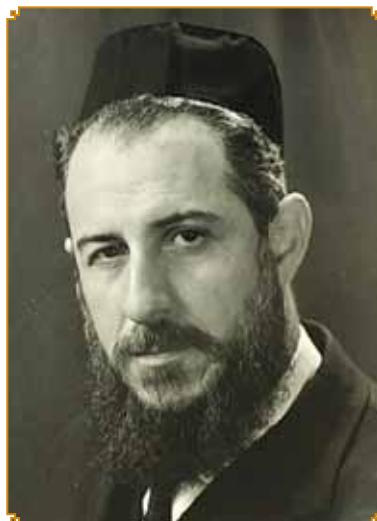
בישיבה קיבל כתוב סמיכה לשחיטה, והוסמך לרבנות ולדיינות. זמן לימודי בישיבה שימש כמצויר בית הדין הספרדי, שם התמחה בדיננות הלכה למשה.

תלמידו המובהק של הרב מאיר חי עוזיאל

לרשות ישיבת פורת יוסף הרב עזרא עטיה ולנשיאה הישיבה הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל היו רוחות והשకפות שונות ביחס לתנועה הציונית, ביחס לעיסוק בהשכלה כללית וביחס ללימוד ספרי הגות היהודית.

הצער חיים דוד הלוי היה תלמידם של שני ענק תורה אלו. הוא דלה משני הבארות מים שהרו את נפשו ברוחניות. מדי שבת בשעות הצהרים הלך ללימוד את ספר "הכוזרי" בביתו של הרב עוזיאל יחד עם חברות תלמידים נבחרת, למורות שהרב עטיה לא עודד השתתפות בשיעור זה.

הרב הראשי הספרדי של ראשון לציון 1951-1973, ראשון לציון

רב עיר

ב-א' בתמוז תש"א (1950) הוכתר הרב חיים דוד הלוי לרabb הראשי הספרדי של ראשון לציון, בבית הכנסת "מקור חיים" בשכונת האורפלים. בטקס השתתפו הראשון לציון הרב הראשי הרב עוזיאל, רבני העיר והסביבה, חברי הכנסת ועוד. בתפקיד זה שימש יחד עם הרב זבולון חמל'פֿ.

כרב צער ונמרץ, היה נערץ ואהוב על בני עירו. הוא לצד וחיזק את העדה הספרדית, חיזק את החינוך הדתי, בנה מערכת כשרות למופת, העביר הרצאות ושיעורי תורה בכל רחבי העיר ומחוץ לה. בין הנගותיו המזוהדות: לא לחת כסף על ערכית חופה ומכירת חמץ; ביתו היה פתוח לכל עניין של תורה וחסד עד לשעות הלילה המאוחרות.

במקביל היה גם הרב של המושבים כפר עוזיאל וגאולי תימן, ומדי שבוע נסע לטפל בעניות הרוחניות שהתעדרו שם.

שנות כהונתו הראשונות של הרב בראשון לציון היו שנים של קליטת עלייה בכל רחבי הארץ. העולים, שהיו ברובם שמורי תורה ומצוות, נהגו לשלוח את ילדיהם לבית הספר הקרוב לבית. בדרך כלל זה היה בית הספר החילוני.

הרבות בעכל כוחו כדי לשנות את המגמה ולהחולל שינוי בקרוב משפחות העולים החדשניים. הרב ביצת את גalgo'ו מושכונה לשכונה, מהחנה שלמים אחד למשנהו, מבית לבית בעיר

הסכמה לדיניות

ביום ב' בטבת תש"ח הוסמך לדיניות בידי ראש ישיבת "פורת יוסף", הרב עזרא עטיה, ואחר כך גם בידי נשיא הישיבה, הראשון לציון הרב הראשי לארץ ישראל, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל.

הרבי חיים דוד הלוי עם כלתו טריה לבית ועקבני, ננדת הרב מאיר ועקבני - רב העיר טבריה, יחד עם החברים מישיבת "פורת יוסף" נפתחה" (לפתחה, בכנסייה לירושלים).

ニישואים

בשנת תש"ט (1949), בסוף מלחמת השחרור, התאחד עם מרום, ננדת, של הרב מאיר ועקבני, הרב הראשי הספרדי של טבריה. במקביל שבעת ימי המשתה נבחר לרabb שכנות "רוממה" ו"מי נפתחה" (לפתחה, בכנסייה לירושלים).

זיכרון אישי של הרב עוזיאל

בשנים תש"ט-תש"א (1949-1951) שימש כמציריו האישי של הראשון לציון, הרב הראשי לישראל, הרב עוזיאל. בין השאר העתיק את חידושי תורת רבוזאת תשובותיו בהלהבה וערך אותם בספר "שוו"ת משפט עוזיאל", ואת מאמרי ודרשותיו שרך בספר "מכמני עוזיאל". עבודתם המשותפת והצמודה השפיעה עליו מאוד. הוא למד מרבו הנהגה רבנית, וכן למד ממידותיו האציליות ומנוועם הליכוטי, עד שאמר: "אלו היו השנים היפות בח'י".

כמו כן, שימש כמגיד שיעור בישיבת "שער ציון" שהקים הרב עוזיאל. הרב נהג לבדוק בכלים אולם לעצמו מעולם לא ביקש כבוד. הוא נהג להתחשב בדעת כלום בשbetaו בדיון. הרב סיפר על עצמו: "לנגד עיני עמדה תמיד דמותו של הרב עוזיאל. הרב עוזיאל מעולם לא יצא טגדרו. אם כאשר ביחסו אותו באופן אישי. גם כאשר איש שיצאה מואלים בית הדין ירצה על הרב..."

ספרות תורנית:

- תש"ד (1954): הוציא לאור את ספרו הראשון, "בין ישראל לעמים: מעמדו הרוחני והמדיני של ישראל בין העמים לאור התורה".
- תשכ"ג (1963): החל להוציא לאור את סדרת ספריו: "דבר המשפט: בירורים וחקר הלכות על סדר הלכות סנהדרין להרמב"ם" (3 כרכים), שעליהם קיבל את הפרוס לספרות תורנית מטעם עיריית ירושלים.
- תשכ"ז (1967): הוציא לאור את חלקו הראשון של סדרת ספריו "מקור חיים השלם", המקיפה את כל אדרעת חלקי השולחן ערוך. בסדרה זו שילב הלכה ואגדה תוך התיחסות לשוני בין מנהגי עדות המורה לבין מנהגי האשכנאים (הסדרה, שהוצאתה הסתיימה בשנת תש"ד, מונה חמישה כרכים).
- תשכ"ט (1969): הוציא לאור את ספרו "דת ומדינה".
- תשל"ב (1972): הוציא לאור את ספרו "מקור חיים לחתן ולכללה".

חברי מועצת הרבנות הראשית עם הנשיא חיים רצוג

ראשון לצוין ובמושבים הסמוכים לה, כל זאת כדי להשפיע על ההורים ולשכנע אותם לשולח את ילדיהם לחינוך דתי.

על מסירותו ואחריותו ביחס לתושבי העיר ראשון לצוין אפשרות ללמוד מן הספר שלhalbן:

בاهגיו בתו של הרב, נצחיה, גאל תיכון, ביקשה הנערה למדוד בתיכון ברחוותה שהתאים לה יותר מבחינה תורנית, לימודית וחברתית. כאשר נודע בראשון לצוין כי רב העיר מתכוון לשולח את בתו למדוד מחוץ לעיר, פנו אל הרב ואמרו לו שאם אכן יקרה הדבר, הם ייאלצו לסגור את התיכון הדתי בעיר שהייתה חלש וחסר כוח משיכה. הרב התבלט מאד והחליט, בסופו של דבר, לשולח אותה לתיכון העירוני.

תקדים ציבוריים:

- החל מאב תש"ח (1948): היה חבר ב"חבר הרבנים של הפועל המזרחי".
- תש"ג (1953): ייסד יחד עם רבנים נוספים את "הארגון הארצי של הרבנים הספרדים בישראל". בין השאר הוא פעל להכרה במעמדם של רבני העדה הספרדית כרבני עיר, ולהכרה בזכויותיהם של שאר הרבנים הספרדים.
- תשכ"ד (1964): נבחר למועצת הרבנות הראשית החמישית, שבה היה חבר הצער ביותר. היה פעיל בדינניה והביא את דברה לציבור הרחב. היה חבר בה עד יום מותו.
- תשכ"ט (1969): בעקבות מלחמת ששת הימים נשלח מטעם הסוכנות היהודית לאמריקה הדרומית כדי לשודד את העלייה לארץ ולחזק שם את החינוך הדתי.
- תשל"ל (1970): קיבל את "הפרס על שם הרב שעוזיאל" מטעם עיריית ירושלים.
- תשל"ב (1972): הוכר בידי מועצת הרבנות הראשית בגודל בתורה, בשל כך ניתן לו "כשר" לכהן כדי לא צורך להיבחן במבחנים לדיננות.
- תשל"ג (1973): התמנה לחבר במועצת הרבנות הראשית הששית.

בשבתו בדיון ניכרת הייתה חrifות שכלו, תפיסתו המהירה, יושר שכלו ומידת הבניהות שבה הצטיין הן בדיון בעל פה והן בכתב. פסקי הדין שלו היו מעשה פלא. היה כותב בקולמוס ראשון. לא יותר מדי ולא פחות מדי - בדיקות שצרכו. לא היה כותב מוחק וכותב, אלא כתיבה ראשונה ופסק הדין היה מוכן לדפוס.

תפיסת התפקיד של הרב הייתה רחבה. הוא ראה את עצמו כשליח של כלל הציבור, ומתקוף כך הוא דאג כדי יוכל לחתם תחת הקשר שווה לכל נפש ללא יהודים מיוחדים, מתוך אמונה כי כל עם ישראל צריך לאכול כשר וללא רדק אנשים דתיים. הוא רצה שלעקרת הבית שעורכת קניות לא תהיה בעיה לקנות עופ במחיר מוזל. הוא דאג לכך שהעופ יהיה כשר, גם אם לה עצמה לא היה מספיק מן הדבר. הרבנות עבورو לא הייתה מקום של פרנסה; הוא ראה את עצמו כמשרת ציבור, כמשרת של עם ישראל.

ועוד מספר הרב צימבליסט:

כאשר היה סמונה על הנסיבות בתל אביב, הוא עסוק בכך ברצינות האגדולה ביותר. כאשר בדק בזמנו את מצב הנסיבות באחד מבתי החולים בעיר ויליה כי יש בעיות של שמירת שבת לא נרתע, למורות מעמדו כרב הראשי, יצאת למואבק. הוא פרסםדף שחולק לחולים מדי ערבי שבת, ובו נכתב: "דשו לכם שכאן יש בעיה של מעשה שבת".

הרבי חיים דוד לא חשש לסכן את מעמדו כרב הראשי או להיחשב כקנאי ומחמיר. כוחו לומר את האמת בבהירות ולקראת תגר כאשר נדרש לכך היה מפליא.

הרבי הראשי הספרדי

של תל-אביב

כ-1998, תל-אביב

רב עיר

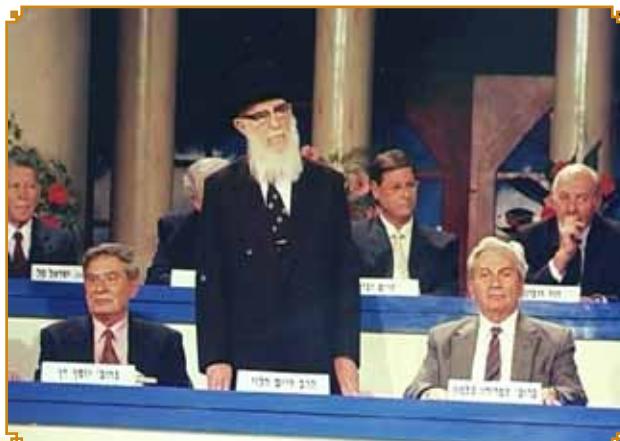

הcartoon הרבי הראשי של העיר תל אביב

"اشתדל לקרב את כל חלקי הציבור ולהתקרב אל כל חלקי הציבור, בבחינת 'חבר אני לכל אשר יורוך'."

הרבי פעל הרבה לשיקום מעמד הרבנות ומערכותיה ויסיד שיעורי תורה בכל רחבי העיר. בשישורו המפורסם בספר "הכוורדי", שאottonו העבר בשבת בזמן סעודת שלישית (כפי שנagara רבוי, הרב עוזיאל), השתתפו מאות מתושבי העיר. במקביל לתפקידו כרביה הראשי של תל אביב, שימש הרבי חיים דוד הלוי כראש אבות בית הדין, ואף דן בפועל, מדי שבוע, במקרים ייחודיים.

- תשמ"ד (1984): קיבל את "פרס הרוב קוק לספרות תורנית" מטעם עיריית תל אביב-יפו.
- תשנ"א (1991): החל להוציא לאור את סדרת ספריו, "שווית חיים" - **תשיבות בהלכה**" (שלושה כרכים).
- תשנ"ב (1992): החל להוציא את סדרת ספריו "תורת חיים: האות, מחשבה, ודורש על סדר פרשיות השבוע" (חמשה כרכים).
- תשנ"ג (1996): הוציא לאור את ספרו "נצח משה", דברי האות ומחשبة על חמישה חומשי תורה.
- תשנ"ז (1997): קיבל את "פרס ישראל לספרות תורנית" ונשא את נאום התודה בשם מקבלי הפרס.

טקס הענקת פרס ישראל תשנ"ז

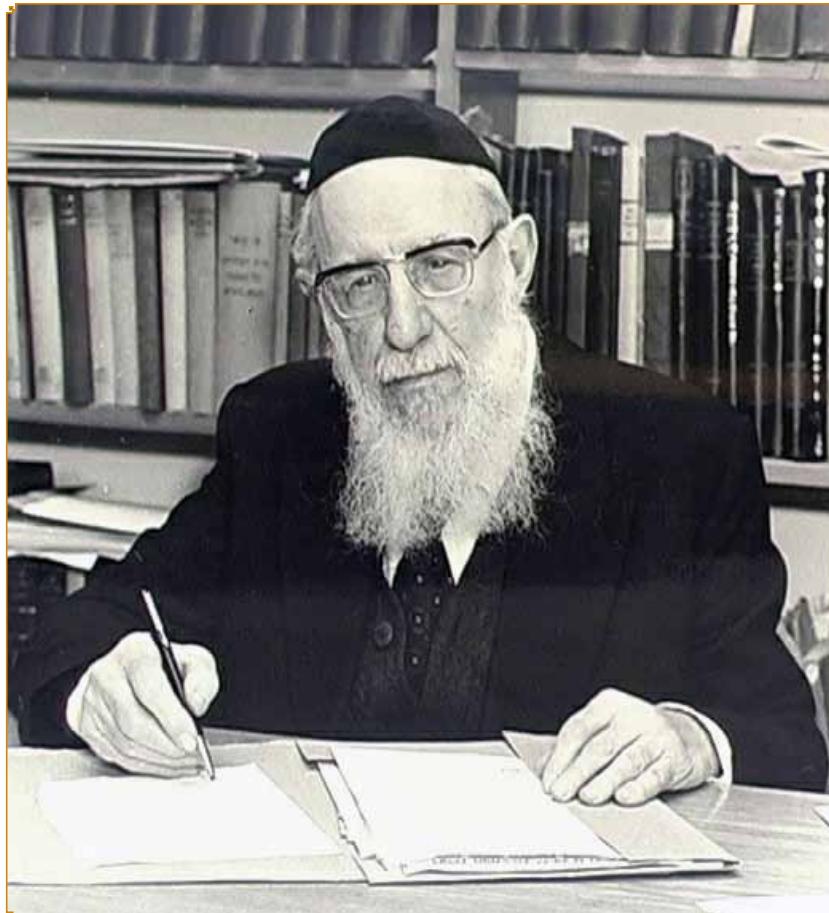
הרב מעביר שיעור בבית הכנסת "אהול מועד"

הרבי חיים דוד הלוי ראה שבבתיה הספר בארץ יושבים בכיתה אחת ילדים מעדות שונות ולומדים הלכות מספר של מנהיג האשכנזים בלבד, הכתוב בשפה קשה לילדים. כתוצאה לכך הילדים לא ידשו איך לנוהג והتورה נדאתה להם קשה ולא נעימה. הרבי החליט לעורוך מחדש את ספרו "מקור חיים" ויצר את "קייזר שולחן ערוך - מקור חיים", שיש בו הלכות לכל העדות והוא כתוב בשפה ברורה.

- תשלו"ו (1976): החל להוציא לאור את סדרת ספריו, "שווית עשה לך רב" (כתיבת הסדרה הסתיימה בשנת תשמ"ט, והוא מונה תשעה כרכים וכרך מפתח).
- תשמ"ב (1982): קיבל "פרס כבוד לספרות תורנית על שם הרבי י'ט טולדנו" מטעם עיריית תל אביב-יפו, וכן את "פרס הרוב טימון" על שם הרבי י'ל מימון מטעם מוסד הרב קוק.

ספרות תורנית:

תשלה"ה (1975): הוציא לאור את ספרו "קייזר שולחן ערוך" - מקור חינוך, שבו הוא ליקט בקצרה את ההלכות מתוך ספריו "מקור חיים" ("מקור חיים"). בשל סגנוןם המיחיד והיקפו, ספר זה התקבל במערכת החינוך הדתי כספר הלימוד בהלכה.

בשנת תשנ"ג (1993) התמודד בבחירות למשרת הרב הספרדי הראשי ולא זכה בתפקיד.

מספר הרב מיכה הלו:

הרב היה מועמד למשרת רב ספרדי ראשי והפסיד בבחירות. ליוויתי אותו בכל תחילך זהה.

התהlixir היה קשה עבור הרב. הוא "שנא את הרבנות", מובן של העסוקנות הפוליטית, ופעל לעיתים קרובות בדרך שלא קידמה את סיכוייו להיבחר.

הוא לא התרצה לומר את מה שאנשים ביקשו לשמעו אלא דבק באמת שלו. הוא נהג לומר שוב ושוב שאינו שיך לאף מפלגה, ואינו מיצג אף מפלגה: "אני עומד בפני עצמו".

כאשר התפרנס כי הרב לא זכה במשרת הרב הראשי אמר הרב: "זה מה שצדריך להיות, אני מודה לך דודך הוא". הוא עזב את המקום שבו התכנסנו ללא כעס או טרוניה. גם הקרובים ביוטר לא הכירו בו שהתאכזב או נפצע.

ב-ה' באדר תשנ"ח השתתף בטקס השבעת חברי מועצת הרבנות הראשית העשירית, שהתקיים בבית נשיא המדינה, חיים הרץ. הוא נאם בשם חברי המועצה, וזה היה נאומו האחרון.

ב"ב באדר תשנ"ח (1998) נפטר בגיל 74, ונקבר בהר המנוחות בירושלים.

שבועות חיו האחרונים חלים כי נקרא להשלים מנין על ידי הקדוש הרב מאיר ועקבין, סבה של אשתו, רבה הראשי של טבריה שהיה נערץ עליון. חלום זה השפייע עליו עמוקות והוא נקט צעדים מעשיים להסדרת ענייניו בעולם הזה.

מותו החטופ, לאחר מספר חודשים של ימי מחלה, הותיר חלל עצום בקרוב בני הקהילה ובקרוב בני משפחתו - בנו, שלוש בנותיו, כלתו, חתנו וכל הנכדים.